

# โครงการนิคมการเกษตรพืชอาหารและพืชพลังงานทดแทน จังหวัดนราธิวาส

## ๑. ความเป็นมา / พระราชดำริ

ตามที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้มอบหมายสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ส.ป.ก.) ให้ดำเนินการโครงการจัดตั้ง “นิคมการเกษตร” พืชอาหารและพืชพลังงานทดแทน รองรับนโยบายการปรับโครงสร้างภาคการเกษตร โดยมีเป้าประสงค์ ปี ๒๕๕๑-๒๕๕๒ คือ (๑) เพื่อสร้างความสมดุลและภูมิคุ้มกัน ภาคการเกษตรให้แก่เศรษฐกิจของประเทศ (๒) เพื่อเพิ่มศักยภาพการผลิตพืชอาหาร/พืชพลังงานรองรับนโยบาย [ข้าว/ปาล์มน้ำมัน/มันสำปะหลัง/อ้อย/ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์] (๓) รองรับเกษตรกรรุ่นใหม่ ครอบคลุมนักศึกษาเกษตรและผู้สนใจเข้าสู่อาชีพเกษตรกรรม โดยได้แบ่งพื้นที่ดำเนินการ ๘ พื้นที่แต่ละภูมิภาค ได้แก่ ภาคเหนือตอนบน (จังหวัดตาก) ภาคเหนือตอนล่าง (จังหวัดกำแพงเพชร และ จังหวัดเพชรบูรณ์) ภาคกลาง (จังหวัดนครปฐม และ จังหวัดสุพรรณบุรี) ภาคตะวันออก (จังหวัดฉะเชิงเทรา, จังหวัดจันทบุรี และจังหวัดสระแก้ว) ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน (จังหวัดร้อยเอ็ด และ จังหวัดมุกดาหาร) ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง (จังหวัดสุรินทร์ และ จังหวัดนครราชสีมา) ภาคใต้ตอนบน (จังหวัดสุราษฎร์ธานี และจังหวัดนครศรีธรรมราช) และภาคใต้ตอนล่าง (จังหวัดปัตตานี) สำหรับในพื้นที่ภาคใต้ตอนล่างนั้น ให้จัดตั้งเป็นนิคมการเกษตรปาล์มน้ำมัน ดำเนินการนำร่องในเขตพื้นที่นาร้าง จำนวน ๕,๐๐๐ ไร่ ในตำบลเกาะเปาะ ตำบลยาปี และตำบลลิปะสะโง อำเภอนองจิก จังหวัดปัตตานี

## ๒. การสนองพระราชดำริ / การเข้าร่วมโครงการของกรมวิชาการเกษตร

กรมวิชาการเกษตร เป็นหน่วยงานที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการสนับสนุนข้อมูลองค์ความรู้การผลิตพืชเชิงอาหารและพืชพลังงาน ๔ ชนิด คือ อ้อย ปาล์มน้ำมัน มันสำปะหลัง และข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ และศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรนราธิวาส เป็นหน่วยงานหนึ่งที่ได้รับมอบหมายจากกรมวิชาการเกษตรให้เข้าร่วมในการดำเนินงานโครงการฯ และรับผิดชอบในพื้นที่ภาคใต้ตอนล่าง คือ โครงการนิคมการเกษตรปาล์มน้ำมัน จังหวัดปัตตานี ซึ่งมีกิจกรรมที่ดำเนินการ ได้แก่ การจัดทำแปลงทดสอบและสาธิตพันธุ์ปาล์มน้ำมัน และการฝึกอบรมให้กับตัวแทนเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการนิคมการเกษตรฯ

## ๓. วัตถุประสงค์

### ๓.๑ วัตถุประสงค์ทั่วไปของโครงการ

- ๑) เพื่อสร้างความสมดุลและภูมิคุ้มกันภาคการเกษตรให้แก่เศรษฐกิจของประเทศ
- ๒) เพื่อเพิ่มศักยภาพการผลิตพืชอาหาร/พืชพลังงานรองรับนโยบาย (ข้าว/ปาล์มน้ำมัน/ มันสำปะหลัง/ อ้อย/ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์)
- ๓) รองรับเกษตรกรรุ่นใหม่ ครอบคลุมนักศึกษาเกษตรและผู้สนใจเข้าสู่อาชีพเกษตรกรรม

### ๓.๒ วัตถุประสงค์เฉพาะในส่วนของงานวิชาการเกษตร (กรมวิชาการเกษตร)

- ๑) เพื่อให้เกษตรกรในพื้นที่เป้าหมายที่เข้ารับการฝึกอบรมมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการปลูกและการจัดการสวนปาล์มน้ำมัน และนำความรู้ที่ได้รับจากการฝึกอบรมไปขยายผลและถ่ายทอดให้กับเกษตรกรรายอื่นๆ ต่อไป
- ๒) เพื่อเป็นแหล่งศึกษาและเรียนรู้การปลูกและการดูแลรักษาสวนปาล์มน้ำมันให้กับเกษตรกรในพื้นที่เป้าหมายและพื้นที่ใกล้เคียง

## ๔. เป้าหมาย

๔.๑ พื้นที่เป้าหมายของโครงการ

ตำบลเกาะเปาะ ตำบลยาบี และตำบลลิปะสะโง อำเภอนงจิก จังหวัดปัตตานี

๔.๒ พื้นที่เป้าหมายของงานวิชาการเกษตร (กรมวิชาการเกษตร)

หมู่ที่ ๘ ตำบลแป้น อำเภอสายบุรี จังหวัดปัตตานี

## ๕. หน่วยงานที่รับผิดชอบ

๕.๑ หน่วยงานรับผิดชอบหลักของโครงการ : สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

๕.๒ หน่วยงานวิชาการ (กรมวิชาการเกษตร)

๑) ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรนราธิวาส

๒) สำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตรเขตที่ ๘ จังหวัดสงขลา

## ๖. งบประมาณ

๖.๑ งบปกติกรมวิชาการเกษตร ๑๐๐,๐๐๐ บาท

๖.๒ งบอื่นๆ (ถ้ามี) -

## ๗. ผลการดำเนินงาน

๗.๑ กิจกรรมถ่ายทอดเทคโนโลยี

๑) แลกเปลี่ยนแบบ/แปลงสาธิต

ได้ดำเนินงานโครงการฯ โดยการจัดทำแปลงทดสอบ/ต้นแบบการผลิตปาล์มน้ำมัน จำนวน ๓๐ ไร่ เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ให้แก่เกษตรกรในพื้นที่โครงการฯ หรือเกษตรกรทั่วไป สามารถเข้ามาศึกษาดูงานและเพิ่มพูนความรู้ แล้วกลับไปพัฒนาแปลงของตนเอง โดยได้มีการปฏิบัติดูแลรักษาแปลงตามแผนการ ปฏิบัติงาน ได้แก่ การใส่ปุ๋ย การกำจัดวัชพืช การป้องกันกำจัดโรคและแมลง ฯลฯ

๒) การฝึกอบรม

ได้ดำเนินการฝึกอบรมเกษตรกร หลักสูตร “เทคโนโลยีการผลิตปาล์มน้ำมัน” โดยมีเกษตรกรเป้าหมาย จำนวน ๕๐ ราย ในวันที่ ๒๓ สิงหาคม ๒๕๕๔ ณ โครงการฟาร์มตัวอย่างในสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ หมู่ที่ ๘ ตำบลแป้น อำเภอสายบุรี จังหวัดปัตตานี และได้มีการติดตามจัดเก็บข้อมูล แนะนำให้ความรู้แก่เกษตรกรผู้เข้ารับการฝึกอบรมฯ เป็นระยะอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ จากการทดสอบความรู้ก่อนและหลังการฝึกอบรม พบว่า เกษตรกรมีความรู้ความเข้าใจเทคโนโลยีการผลิตปาล์มน้ำมันเฉลี่ยเพิ่มขึ้น ๘๖.๕๒ เปอร์เซ็นต์ โดยมีความรู้ก่อนการฝึกอบรมเฉลี่ย ๔๓.๐๐ เปอร์เซ็นต์ และหลังการฝึกอบรมเฉลี่ย ๘๐.๒๐ เปอร์เซ็นต์ ซึ่งผู้เข้าอบรมจำนวน ๕๐ ราย คิดเป็น ๑๐๐ เปอร์เซ็นต์ ของจำนวนผู้เข้าอบรมทั้งหมดได้รับความรู้เพิ่มขึ้น และจากการประเมินผลการฝึกอบรมฯ โดยเกษตรกรผู้เข้ารับการฝึกอบรมฯ จำนวน ๕๐ ราย พบว่า เนื้อหาการฝึกอบรมและแบบทดสอบมีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด ๔๓ ราย หรือคิดเป็นร้อยละ ๘๖ ระดับมาก ๕ ราย หรือคิดเป็นร้อยละ ๑๐ และระดับปานกลาง ๒ ราย หรือคิดเป็นร้อยละ ๔ เกษตรกรผู้เข้ารับการฝึกอบรมฯ เห็นว่าความเหมาะสมและความสามารถของวิทยากรอยู่ในระดับมากที่สุด ๔๖ ราย หรือคิดเป็นร้อยละ ๙๒ และระดับมาก ๔ ราย หรือคิดเป็นร้อยละ ๘ เกษตรกรผู้เข้ารับการฝึกอบรมฯ เห็นว่าสื่อที่ใช้ประกอบการบรรยายมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ๔๕ ราย หรือคิดเป็นร้อยละ ๙๐ ระดับมาก ๒ ราย หรือคิดเป็นร้อยละ ๔ และระดับปานกลาง ๓ ราย หรือคิดเป็นร้อยละ ๖

เกษตรกรผู้เข้ารับการฝึกอบรมฯ เห็นว่าระยะเวลาที่ใช้ในการฝึกอบรมฯ มีความเหมาะสมน้อยที่สุด ๓๕ ราย หรือคิดเป็นร้อยละ ๗๐ และมีความเหมาะสมน้อย ๑๕ ราย หรือคิดเป็นร้อยละ ๓๐ เกษตรกรผู้เข้ารับการฝึกอบรมฯ เห็นว่าสถานที่จัดการฝึกอบรมฯ มีความเหมาะสมมากที่สุด ๔๘ ราย หรือคิดเป็นร้อยละ ๙๖ และมีความเหมาะสมมาก ๒ ราย หรือคิดเป็นร้อยละ ๔ การจัดเลี้ยงอาหารกลางวัน อาหารว่างและเครื่องดื่มมีความเหมาะสมและความพึงพอใจในระดับมากที่สุด ๔๙ ราย หรือคิดเป็นร้อยละ ๙๘ และระดับมาก ๑ ราย หรือคิดเป็นร้อยละ ๒ เกษตรกรผู้เข้ารับการฝึกอบรมฯ เห็นว่าเอกสารประกอบการฝึกอบรมฯ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ๔๘ ราย หรือ คิดเป็นร้อยละ ๙๖ ระดับมาก ๑ ราย หรือคิดเป็นร้อยละ ๒ และระดับปานกลาง ๑ ราย หรือคิดเป็นร้อยละ ๒ การติดต่อประสานงานในการฝึกอบรมฯ มีความเหมาะสมและความพึงพอใจในระดับมากที่สุด ๔๗ ราย หรือ คิดเป็นร้อยละ ๙๔ และระดับมาก ๓ ราย หรือคิดเป็นร้อยละ ๖ ความคาดหวังเกี่ยวกับประโยชน์ที่จะได้รับก่อนการเข้ารับการฝึกอบรมฯ อยู่ในระดับมากที่สุด ๔๓ ราย หรือคิดเป็นร้อยละ ๘๖ ระดับมาก ๕ ราย หรือคิดเป็นร้อยละ ๑๐ และระดับปานกลาง ๒ ราย หรือคิดเป็นร้อยละ ๔ และเกษตรกรผู้เข้ารับการฝึกอบรมฯ เห็นว่าได้รับประโยชน์หลังการเข้ารับการฝึกอบรมฯ อยู่ในระดับมากที่สุด ๔๙ ราย หรือคิดเป็นร้อยละ ๙๘ และ ระดับมาก ๑ ราย หรือคิดเป็นร้อยละ ๒

## ๘. ผลสำเร็จ / ผลสัมฤทธิ์ของโครงการ

- ๑) เป็นแหล่งศึกษาและถ่ายทอดเทคโนโลยีการปลูกปาล์มน้ำมัน โดยเฉพาะในพื้นที่นาและพื้นที่ลุ่ม ซึ่งมีปัญหาน้ำท่วมขัง และปัญหาดินเปรี้ยวและกรด
- ๒) เกษตรกรที่เข้ารับการฝึกอบรมตามหลักสูตรที่วางแผนไว้ หรือเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ หรือเกษตรกรที่ปฏิบัติงานในโครงการฯ นำความรู้ที่ได้รับไปปรับปรุงและพัฒนาอาชีพของตนเองให้ดีขึ้น

## ๙. ปัญหา / อุปสรรค

- ๑) ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของผู้ปฏิบัติงานจากเหตุการณ์ก่อความไม่สงบ
- ๒) ยานพาหนะที่จะใช้ในการปฏิบัติงานมีไม่เพียงพอ
- ๓) ขาดบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน เช่น โรคพืช, ภูมิวิทยา และปฐพีวิทยา

## ภาพ / กิจกรรม

โครงการนิคมการเกษตรพืชอาหารและพืชพลังงานทดแทน จังหวัดนราธิวาส



การจัดทำแปลงต้นแบบ/แปลงสาธิต



การจัดการฝึกอบรม